

Силабус навчальної дисципліни

«Боргова політика»

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень (денна та заочна форма навчання)

Рік навчання: 2-й, **Семестр:** 4-й

Кількість кредитів: 5

Обсяг: загальний обсяг дисципліни 150 год.: денна форма навчання: лекції – 26 год., семінарські заняття – 24 год., самостійна робота – 97 год., індивідуально-консультаційна робота – 3 год; заочна форма навчання: лекції – 6 год., семінарські заняття – 4 год., самостійна робота – 137 год., індивідуально-консультаційна робота – 3 год.

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – диференційований залік

Форма проведення занять – лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуально-консультаційна робота

Назва дисципліни	«Боргова політика»
Викладач	Мартиненко Валентина Віталіївна , д.е.н., професор, професор кафедри публічних фінансів
Контактний тел.	+380985085870
E-mail:	martynenkovv@ukr.net
Електронна версія курсу	https://moodle.dpu.edu.ua/course/view.php?id
Консультації	Очні консультації: понеділок 13.00 – 14.00 Онлайн-консультації за попередньою домовленістю

Коротка анотація дисципліни. Курс «Боргова політика» спрямований на ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами та практичними аспектами формування і реалізації боргової політики України. У межах курсу розглядаються ключові концепції державного боргу, механізми його управління, особливості запозичень на внутрішньому та зовнішньому ринках, а також вплив боргової політики на макроекономічну стабільність. Особлива увага приділяється аналізу ефективності боргової політики в умовах економічних криз та глобальних викликів, а також формуванню навичок оцінки ризиків і перспектив боргового навантаження.

1. Формат дисципліни – лекції, практичні заняття, індивідуальна робота під керівництвом викладача, самостійна робота. Підсумковий контроль – диференційований залік.

2. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

3. Результати навчання

Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

4. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (денна/заочна)
Лекції	26/6
Семінарські заняття	24/4
Індивідуально-консультативна робота	3/3
Самостійна робота	97/137

Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення, інтернет.

5. Політика курсу - дотримання академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Державного податкового університету» (Наказ ДПУ від 05.07.2023 р. № 812).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

8. Схема дисципліни

Години, денна/заочна	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
6/4	Тема 1. Теоретичні основи боргової політики	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i> дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання <i>Індивідуально-консультаційна робота здобувачів вищої освіти:</i> Есе, реферат.</p>	<p>Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p>	2,5/10
8/2	Тема 2. Поняття державного боргу України та його структура	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i> дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	5/0
4/-	Тема 3. Сутність та методи управління та обслуговування державного боргу	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i> дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	2,5/0
4/-	Тема 4.	<i>Лекція:</i>	Визначати особливості	2,5/0

	Організація та управління державними та місцевими запозиченнями	<p>мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	
4/-	Тема 5. Планування у системі управління державним боргом	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	2,5/0
4/-	Тема 6. Політика управління державним боргом	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	2,5/0
4/-	Тема 7. Управління місцевим боргом	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова</p>	2,5/0

		самостійне опрацювання	системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	
4/3	Тема 8. Боргова безпеки держави	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i> дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінансові ринки, банківська система та страхування).	2,5/10
4/1	Тема 9. Управління ризиками державного боргу	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i> дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінансові ринки, банківська система та страхування).	2,5/0
4/-	Тема 10. Зарубіжний досвід управління державним боргом	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i> дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінансові ринки, банківська система та страхування).	2,5/0

7. Система оцінювання

Денна/заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1 - (24/10 балів)							Контрольний захід №1	диференційований залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів	
Загальна кількість балів за модулем №1	24/10										4/-
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7				
Відповідь на семінарському занятті	2,5/10	5/0	2,5/0	2,5/0	2,5/0	2,5/0	2,5/0				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи										
Модулі	Модуль 2 - (26/40 балів)							Контрольний захід №2			
Загальна кількість балів за модулем №2	26/40				4/15						
Теми	T.8	T.9	T.10	T.11							
Відповідь на семінарських заняттях	2,5/10	2,5/0	2,5/0	2,5/0							
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи										
Індивідуальна робота	7/10										
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти MOODLE	5/5										

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – у межах 30% від звичайної оцінки. Перескладання модулів відбувається із дозволу декана факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та диференційованого заліку заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт упродовж семестру / диференційований залік – 50/50.
Вимоги до письмової роботи	Під час оцінювання роботи враховуються також теми, винесені на самостійне опрацювання. Письмова робота повинна бути написана самостійно, плагіат заборонений.
Семінарські заняття	Семінарські заняття проводяться відповідно до планів практичних занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на заняттях, у формі

	<p>виступів здобувачів з доповідями.</p> <p>Під час оцінювання роботи здобувача враховується відвідування занять, активна і продуктивна участь на заняттях, своєчасне виконання всіх завдань.</p>
Умови підсумкового контролю	<p>Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі диференційованого заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Максимальна кількість балів – 50, яку може набрати здобувач під час поточної навчальної діяльності. Загальна кількість балів з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, та балів, отриманих за результатами диференційованого заліку. Максимальна сума за семестр складає 100 балів.</p>

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року No 2456-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text.10>.
2. Про затвердження Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2024-2026 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 жовтня 2023р. № 1117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1117-2023-%D0%BF#Text>

12.2. Допоміжна:

1. Білий М., Пчела А., Васильченко С. Дослідження фінансових інструментів управління державним боргом України в умовах воєнного стану. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2024. № 1 (37). С. 350-358.20.
2. Галустян Р. О. Вплив боргової політики держави на економічне зростання. Інклюзивна економіка. 2024. № 1(03). С. 11-17.
3. Гарбінська-Руденко А. В., Лямзіна О. В. Поняття та значення державного боргу України в умовах воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 4. С. 259 – 263.
4. Грубляк О. Аналіз ефективності політики управління державним боргом. Світ фінансів. 2020. № 3 (64). С. 65-75.
5. Луговенко Н. В., Коваленко Н. В. Механізми управління державним боргом України: виклики та основні напрями їх удосконалення. Державне будівництво. 2021. № 1 (30). С. 1–6.
6. Лютий І. О. Сучасна парадигма фінансової політики держави та особливості її реалізації в умовах війни на території України. Фінанси України. 2023. №6. С. 61-74.
7. Мунько А. Особливості управління державним боргом України до та після введення воєнного стану. Науковий вісник: Державне управління. 2023. №2(14). С. 162–180
8. Піхняк Т., Слободян М., Мовчан В. Державний борг України та інших країн: порівняльний аспект. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences. 2024. № 328 (2). С. 39-43.

9. Романовська Ю., Смоляр Л. Аналіз державного боргу України в умовах війни. Економіка та суспільство. 2024. № 62.

10. Салтикова Г. В., Захаркін О. О., Тарасенко Я. Ю. Раціональна боргова політика в системі забезпечення фінансової безпеки держави. Вісник СумДУ. Серія: Економіка. 2021. № 3. С. 137-144.

11. Салтикова, Г. В., Захаркін, О. О., Тарасенко, Я. Ю. Раціональна боргова політика в системі забезпечення фінансової безпеки держави. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2021. № 3. С. 137–144.

12. Ситник Н., Шутко А. Стан боргової безпеки України в умовах економічної та політичної нестабільності. Молодий вчений. 2022. № 4 (104). С. 105-109.

13. Соколовська О. М. Вплив зовнішнього боргу на економічне зростання України. Економіка і організація управління. 2022. № 1 (45). С. 97-106.

12.3. Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

6. Офіційний сайт наукового журналу «Фінанси України». URL: <https://finukr.org.ua/>.

7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

12.4. Міжнародні видання:

1. European Scientific Journal. URL: <http://www.eujournal.org/index.php/esj>.

2. Journal of Behavioral and Experimental Finance. URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-behavioral-and-experimental-finance>.

3. The Advanced Science Journal. URL: <http://www.advancedscience.org>

4. The European Journal of Economics and Management Sciences. URL: <http://ppublishing.org/journals/399/>